

Nakon Komandantskog izvidjanja, treba izvršiti izvidjadje sa komandirima, nase manevarske jedinice. Nisam mnogo razmisljao o pravcu izvidjanja. Izvidjanje moramo izvršiti iz drugog pravca. Razlozi su jednostavni. Ostali su nasi tragovi u snijegu, nakon komandantskog izvidjanja i svako pametan ce shvatiti da nesto spremamo. Neprijatelj bi nam mogao postaviti zasjedu, na mjestu prvog izvidjanja. Iz dva pravca izvidjanja se bolje vidi. Mjesto naseg izvidjanja sam odabrao po sjećanju. Mislim da se odatle teren bolje vidi, nego sa mjesta komandantskog izvidjanja. Veliki problem mi predstavlja, borbena neiskustvo nekih boraca. Ohrabruje me cinjenica da u akciju idu i dokazani borci. Borci koji su stekli borbena iskustva na ratovima Kalesije, Majevice, Gradacca i Cerske.

Nije nimalo prijatno gaziti po velikom snijegu, a i hladno je. Treba se pazljivo kretati. Nejmamo bijela maskirna odijela i lahko nas je uociti u snijegu. Stalna prijetnja su mine. Prisuljali smo se do mjesta izvidjanja. Ispred nas je stijena. Zalegosmo na stijeni, na nicijoj zemlji. Vidimo Luke kao na dlanu. U prvi mah sam osjecao radost. Vidim dio nase opceine. Mjesto kroz koje sam mnogo puta prosao, u mirnom vaktu. Nedaleko odavde su Slapovi. Omiljeno izletiste i kupaliste vlasenicana. Jos malo pa sam u Vlasenici. Samo da prodjem pored jezera. Stigoh. U Vlasenici sam. Otvaram avlijsku kapiju i ulazim u dvoriste. Pusta zelja. Ubrzo je moje lice postalo tmurno i namrgodjeno. Iz prica prezivjelih sam znao, da je odavde odvedeno mnogo mojih sugradjana na put bez povratka. Ovo mjesto je posljednje cetnicko uporište, na putu spasa. Ko je prosao ovo mjesto, stigao je na slobodnu teritoriju. U skoli koju gledam su silovane moje sugradjanke. Ispred ove skole je cuveni zlocinac Car izgovorio:

-Posijte sto vise naseg sjemena, neka balinkure radjaju cetnike.

Sta reci na ovu izjavu? Da njegovo naredjenje nije sprovedeno u djelo, sve bi bilo drugacije. Na zalost te nesretnice su silovane. Silovane su i mnoge druge. Svako normalan ce se zgroziti na te rijeci. Ja cu reci samo ovo. Ove rijeci i zlocinacko djelo zahtijevaju osvetu. Pogledom bih spalio skolu. Tu treba djecu uciti i vaspitavati, a ne zene silovati i ljude muciti. I treba je spaliti, kada ne služi onome cemu je namijenjena.

Cetnika nigdje na vidiku. Po ovom snijegu i hladnoci se haman niko osim nas ne kreće. Osmatramo rovove iz kojih se dimi. Namjera nam je otkrivanje lazni rovova. I to je tesko. Ne mora da znaci, ako se dimi iz nekog rova da u njemu neko ima. Ja bih nalozio vatru i u rovovima gdje nejma nikoga. Mnogo je rovova. Zarobljeni bosnjaci su ih kopali. Traba, tacno, sada odrediti, kuda ce mo se provuci. Bas provuci. Nas zadatak nije da napadnemo cetnike u rovovima. Nas zadatak je da prodjemo njihovu liniju i napadnemo cetnike stacionirane u skoli. Nakon toga se moramo boriti sa cetnickim pojacanjima, koja ce stici iz Vlasenice. Tek, kada odbijemo sve napade, uvode se nase rezervne jedinice, da utvrde i preuzmu zaposjednute položaje. Ako bi mi stigli dotle, onda nesmiemo ni misliti sta bi se moglo desiti, ako druge jedinice ne odrade svoj zadatak. Nasli bi se u okruzenju. Tesko bi ko prezivio. Pokazah im pravac napada. Na, sadasnjem mjestu izvidjanja, cu postaviti snajperistu i jos nekoliko boraca. Njihov zadatak ce biti da nas stite vatrom, kad se spustimo u Luke. Ovo je idealan položaj. Sve vide kao na dlanu. Vide i druge nase jedinice, koje sadejstvuju u napadu. Oni su nase oci u ovom napadu. Jos im samo treba sredstvo veze. Bez toga, smo bez „ociju“. Onda, ce nas moci, samo stititi vatrom. Nejma opasnosti da im cetnici dodju iza ledja. Sa lijevog boka ce ih stititi, nase jedinice na utvrđenoj liniji. Oni ce isturiti osmatrace naprijed. Glavne snage ce ostati u rovovima. Sa desne strane im je kanjon Drinjace. Samo se Alpinisti, mogu popeti do njih. Glavni pravac napada je kroz spaljeno selo Turalici. Neke jedinice ce zaobici selo i popeti se na obliznje brdo. Stitice nasu desnu stranu kada se spustimo u Luke. Teret bitke je na nama i njima. Ako oni zakazu mi smo izgubljeni. Ako krene po zlu, oni se mogu povuci, mi tesko. Moram ostaviti jedno odjeljenje ispred, samih cetnickih rovova. Moraju nam cuvati ledja, kada prodjemo cetnicku liniju. Ako nas napadnu i sa ledja, onda smo izmedju dvije vatre i najvjerojatnije bi nam tu bio kraj. Bili bi idealna meta cetnicima, iz dva pravca.

Vracamo se nazad. Odlucih da skratim put povratka. Idemo preko rijeke Drinjace. Nadjosmo drvo u rijeci, preko kojega ce mo preci. Tanko je. Drinjaca je zaledjena. Jedan upade u rijeku. Led nije izdrzao njegovu tezinu. Nije mu se islo preko stabla. Nimalo prijatno na ovoj hladnoci. Pozurismo radi njega u bazu.

Prolazeci kroz tunel gledamo ostatke vozila. Vozila su tu od 1992. godine. Vozila su onih Vlasenicana, koji su se sa njima uspjeli izvuci iz Vlasenice. Ostali su samo kosturovi. Poskidani su dijelovi. Uzeto je sa auta kome je sta trebalo. To su uradili nasi. Pripadnici Teritorijalne odbrane Kladanj, su oborili bukve preko puta, tako da su Vlasenici morali ostaviti auta tu. Mogli su ih prerezati i skloniti, da narod prodje sa autima. Poslije su mogli oboriti druga stabla i zaprijetiti put. Nisu htjeli. Tu njihovu neljubaznost pripisujem kukavickom ponasanju i predaji Vlasenice cetnicima.

"Niste branili Vlasenicu, a sad bi jos da bjezite sa autima."

U kasarni izlozih plan napada vojnicima. Primijetih i neka snuzdena lica. Neke stvari precutah. Precutah, odakle bi nas sve cetnici mogli napasti i zasuti artiljerijom. Bolje je radi morala. Bolje je da sto manje razmisljaju. Kad krene borba, onda je druga prica. Ma znaju to oni i da im ne kazem.

Posljednje pripreme za napad.

Nisam zadovoljan borbenom popunom jedinice. Nemam dovoljno sredstava veze. Samo jednu motorolu. Idemo u napad bez "ociju". Nejmamo dovoljno protivoklopnih sredstava za borbu. Valja se snalaziti, a samo sto nije izdato naredjenje za pokret. Pozajmio mi Lato, protivoklopna sredstva. Niko se nije pobrinuo o popuni jedinice. Ne znam zasto? Prepusteni smo sami sebi, a dobili smo najtezi zadatak.

Napokon krecemo u napad. Sabahile. Privukosmo se cetnickim rovovima. Veza sa Komandantom ne funkcionise. Trebale su mi najmanje tri motorole. Lezimo i cekamo signal za napad. Kasnimo sa napadom. Ako svane necemo se moci provuci kroz cetnicku liniju. Taman htjedoh reci sta je signal napada, kad zacuh strasnu buku u nasem pravcu. Buka dopire iza nasih ledja. Prelijece nam iznad glava, nesto nepoznato. Panika! Rekoh da je to nasa raketa. Zaledi se krv u zilama od njenog zvuka. Posmatramo njen let. Pun pogodak. Bila je to Cryena strijela. Kad je pogodila cetnicki tenk, digla je toliku snijeznu prasinu da se nista nije vidjelo. Dobro je pocelo. Unisteni tenk, je moralna podrška. Ocekujemo da cetnici zapucaju. Nista. Kao da nisu ni culi eksploziju. Vjerovatno spavaju. Da budem iskren, ni mi je nismo culi. Samo plamen i snijezna prasina. Mozda zbog velikog snijega.

Krecemo! Da nam je dragi Allah na pomoci.

Ostavih jednu desetinu, ispred samih cetnickih rovova. Malo iza njih sam ostavio sanitet. Poveliki je snijeg. Mine su duboko u snijegu. Mrsavi smo. Valjda nejma niko tezinu, da aktivira neku minu. Potezne je vjerovatno snijeg aktivirao, od svoje tezinu. Provlacimo se izmedju rovova. Pocinje da svuce. Prolazimo neprimijeceni od cetnika. Ostavih snajperistu i dva vojnika, cetnicima iza ledja. Nejma opasnosti da izginu od nase vatre. Niti oni mogu pogoditi nekoga, od nasih, ispred cetnicke linije. Padina je i sa jedne i druge strane. Sad, su cetnici na liniji, izmedju dvije vatre. Zavukosmo se u sumicu. I nije neki zaklon. Rijetka, grabova suma sa tankim drvecem. Pokusaj uspostave veze sa Komandantom. Nista! Motorola je mrtva.

Raspade se udarom od drvo. Uhvati me nekakva suhva. Nesto mi ne da mira. Treba da idemo dalje. Treba se spustiti niz padinu u dolinu. Svanulo je! Vidljivost je dobra. Na mjestu gdje se nalazimo, dobra smo meta cetnicima. Jos bolja smo meta, ako nas cetnici primijete, kad se pocnemo spustati niz padinu. Izginucemo kao rasada. Pobice nas kao glinene golubove. Imamo sanse ako prvi napadnemo. Sta ako nas vide i cekaju da se spustimo u Luke. Mozda cekaju da im pridjemo blize. Primijetih cetnika iznad skole. Pokusavam da otkrijem njegovu namjeru. Gdje ide? Nedaleko od njega se vidi nesto prikriveno. Vjerovatno je minobacac. Snajperista na stijeni ga ne vidi. To je

jedini dio terena koji ne vidi. Zato nismo ni mi vidjeli minobacac, prilikom izvidjanja. Hocemo li naprijed? Nesto mi govori da ne idemo dalje. Znam taj istikt. Nikad me nije prevario. Nije me strah. Samo groznicavo razmislljam. „Vrtim film“. Moje drugo ja mi govori:

- Ne idi dalje.

Ovo su momenti kada se brzo odlucuje. Situacija se iz sekunde u sekundu mijenja. Taman doneses jednu odluku, desavanja na bojnem polju te tjeraju da odustanes i smisljas nesto drugo. Ako pogrijesis, snosis odgovornost. Situacija na ratistu diktira tok bitke. Ako jednom pogrijesis, borci ti vise nikada ne vjeruju. Od takve jedinice nejma nista. Pojma, nejmam sta se desava oko nas. Sta je sa drugim jedinicama? Nikoga ne vidim! Znam samo da niko od nasih ne napada. Da su napali, vidio bih ih. Onda bi odluka bila jednostavna i jedina moguca. Napad! Ovako, na brzinu, razbijaj glavu i misli sta i kako dalje?

Cetnici!!! Krecu se prema nama. Jos nas ne vide. Kako bi mi sad dobro dosla veza sa Komandantom. Kako bi mi dobro dosla informacija od snajperiste, na drugoj strani rijeke. Sta oni vide? Nejma vremena vise. Na meni je da odlucim sta dalje. Samo da ne pogrijesim. Moramo pobiti cetnike, dok nas nisu primijetili. Naredjujem otvaranje vatre. Uradili smo sto smo realno mogli. Svako pametan bi naredio povlacenje. Necu da vodim ljude u sigurnu smrt. Necu da jeftino izginemo. Mahnuh rukom. Povlacenje!!! Promijenih položaj. Dize se snijezna prasina oko mene. Moj jaran vice:

- Da se nisi pomak'o, pogodila bi te granata u p`o ledja.

Sve, se desavalo, brzo. Veoma, malo vremena sam imao za odluku.

Dadoh signal i jaranu da ide. Uvijek je moj jaran bio uz mene. Nikad me nije ostavljao. Ni ja njega. Nemam brata! Ne rodi mi ga majka! Imam, mnogo brace! Bosna, majka mi ih rodi. Istrcah iz sume, i dadoh signal za povlacenje, snajperisti i vojnicima, koje sam ostavio iza ledja cetnicima na liniji. Zabijaju se metci u snijeg oko mene. Pojma, nejmam, odakle se sve puca na mene. Trcim ponovo prema sumi. Zvizde metci oko mene. Bacih se prema sumarku. Udarim u drvo. Od udara me uhvati nesvjestica. Lezi! Ne ustaj! Ili sam jednostavno nesvjesno lezao. Kad dodjoh sebi, primijetih da se ne puca vise na mene. Valjda su cetnici pomisljili da sam mrtav. Skocih ponovo sto sam brze mogao. Ponovo zapucase na mene. Uletjeh u sumu preko glave, kolutom naprijed. Zavaljah se niz padinu. Zavrti mi se u glavi. Skocih ponovo na noge. Potrcah. Primijetih da trcim u pogresnom pravcu. Istrcao sam opet na cistinu. Okrecem se nazad, prema sumi. Trcim. Padoh u snijeg. Ustajem ponovo. Jos ne vidim dobro. Napokon potrefih pravac kojim sam se mislio povuci. Stigoh moje saborce. Prolazim neke. Jos mi se vrti u glavi. Jaran primijetio krv u snijegu. Pita me:

- Jesi li ranjen?

Zastadoh.

- Ne osjecam nikakvu bol. - Samo mi se jos vrti u glavi.

- Krvavo ti je lice.

Nista opasno. Vjerovatno od udara u neko drvo.

Nastavljamo povlacenje. Povlacimo se drugim pravcem. Ne idemo putem kojim smo dosli. Da smo krenuli tim putem, pobili bi nas cetnici iz rovova. Krenuli smo pravcem gdje nije bilo rovova, ali je sigurno mnogo mina. Sreca pa je snijeg. Obilazimo stijenu, sa namjerom silaska na cestu. Rat je varka. Mozda, cetnici ne ocekuju da se povlacimo bas cestom. Mozda, nece granatirati cestu. Cesta Vlasenica - Kladanj. Silaskom, prvih boraca na cestu, zacuse se dvije detonacije. Neki zalegose. Niko nije ni ogreban. Vjerovatno su aktivirali mine u snijegu. Na cestu smo sisli iza oborenih balvana po putu. Posljednja cetnicka barikada, prema Kladnju.

Stigosmo do Refikove kafane. Izviruju iza nje, borci koje sam ostavio sa sanitetom, za izvllacenje

mrtvih i ranjenih. Nisu bili na mjestu koje sam im odredio. Povukli se nazad. Da su nam zatrebali, ne bi bilo koristi od njih. Ne bi ih mogli dozvati. Izgalamih se na njih.

Odmor!!!

Odmaram tijelo. Um ne mogu. Groznicavo razmišljam. Sta mi je sa saboraca, koje sam ostavio ispred cetnicke linije. Sta je sa borcima, sa druge strane rijeke, na stijeni. Ovi drugi su nas morali vidjeti, kad smo se povlacili. Prioritet je trazenje ovih prvih. Mozda su se i oni povukli do tunela. Sta da radim? Odlucih da idemo do tunela. Ako ne budu tu, vracam se po njih pravcem napada.

U tunelu mnogo nasih boraca. Rezervne jedinice. Nejma onih koje trazim. Rekose mi samo, da su neki borci iz drugih jedinica, vec odavno prošli pored njih i otisli u Kladanj. Tako, znaci. Bio sam u pravu. Nejmadoh kad razmišljati. Zove Komandir jedinice koja je bila u napadu. Zove ove iz rezerve, da mu pomognu nositi ranjene. Njihova motorola radi. Sve rade. Samo, moja ne. Zasto? Niko ni da se pomakne. Gledam u njih. Oborise poglede. Nejmaju obraza ni hrabrosti da mi gledaju u oci. Jedva izgovorih:

- Sta cekate? - Sto ne krecete?

Slijedi odgovor da im je naredjeno da ne mrdaju iz tunela. Njihov je zadatak, da zauzmu položaje kad mi osvojimo cetnicku liniju. Osmjehnuh se. Poznat mi je taj moj osmijeh. To je predznak eksplozije. To je znak da sam spreman ubiti. Dreknuh!

- Koje linije? - Nejma je. - Nije osvojena. - Je l to mi iscrpljeni treba da idemo da nosimo ranjene ili vi?

Niko ne odgovara, a i ne mrda.

Povedoh nekoliko boraca koji su se mogli kretati. Svakako moram nazad. Moram da vidim sta mi je sa mojim saborcima. Ne mogodoh krenuti nazad, a da ne završim zapoceti dijalog, sa tunelasima.

-Dobro! - Idemo mi. - Kad se vratim, pobicu sve koje nadjem u tunelu.

Sa nama krenu i doktor. On, moze a drugi ne mogu.

Sretosmo Komandira, koji je trazio pomoc. Nose, ranjene gazeci duboki snijeg. Idu i borci pod mojom komandom, ostavljeni ispred cetnicke linije. Uzeh za jednu stranu nosila. Jednu stranu nosila uze i doktor. Progovora ranjeni Gerovic na nosilima:

- Jesi li to ti Bubo?

- Jesam amidza.

Uze i Bubo za jednu stranu nosila. Ponese svoga ranjenog amidzu. Primijetih mu suze u ocima. Nisu se zaledile na hladnoci. Vrele su to suze. Suze, koje ni najzesci mraz ne moze zalediti. Suze koje prze lice. Prze lice, onoga koji ih pusti i onoga koji ih gleda. Suze koje tope snijeg.

Donesosmo ranjene do tunela. Sanitet odveze ranjene. U tunelu samo Mirso sa kamionom. Nejma nikoga drugog. Bolje je. Da ne pucam po svojim.

Naredio, Beco Mirsi:

- Samo, Semsinu jedinicu stavi u kamion i odvezi nazad. - Ostali neka idu pjeske. - Nisu zaslužili da ih vozis.

Stigose i borci, ostavljeni na stijeni. Sa druge strane rijeke. Svi smo na okupu. Niko nije ni ogreban.

Analiza: Razmijenih informacije, sa ostalim ucesnicima u akciji. Uvjerih se da me moj instikt nije prevario. Neke jedinice nisu odradile svoj zadatak. Nisu ni stigle gdje je trebalo. Snajperista i ostali mi rekose, da su sve vidjeli. Pratili su razvoj dogadjaja. Ubrzo po pucnjavi, stigli su kaminoni u Luke. Stiglo cetnicima pojačanje. Vidjeli su i mrtvih cetnika.

Zaključih brzo i jednostavno. Da smo se spustili u dolinu, tu bi i ostali. Bili bi kao u kazanu. Idealne mete neprijatelju. Borili bi se dok bi imali municije. Bio bi to nas kraj. Ostale jedinice nam ne bi pomogle. I, ako bi kasnije, odlučili da nam pomognu, vjerovatno bi bilo kasno.

Jedna od informacija je stigla do mene mnogo kasnije. Informacija od osobe koja je bila sa Becom na Komandnom mjestu. Kad je Beco vidio, gdje sam usao sa jedinicom, tjerao je ostale u napad. Rekao im je:

- Pobice cetnici Semsinu jedinicu, ako im ne pomognemo.

Odgovorili su mu kratko i jasno:

- Neka pobiju! - Jel`treba i mi da izginemo, ako izginu oni.

Sreća je što mi je to kasnije receno. Da mi je receno, odmah, nakon akcije, ne znam šta bi se desilo. Ne znam šta bih uradio. Necu spominjati imena. Bio, je to los dan, nekih, mojih saboraca. Moglo se to svakome desiti.

Drago mi je što postupih ovako, u ovoj akciji. Drago mi je što izvukoh žive i neozlijeđene borce. Drago mi je što ih ne odvedoh u sigurnu smrt.

U ovoj akciji je nestala grupa Turalicana. Ja ih nisam nigdje vidio. Nisam ni znao za njih. Kasnije su mrtvi razmijenjeni. Ostavili su kosti, u svom selu iz kojeg su protjerani 1992. godine. Komandovao im je Semso. Moj imanjak. Vani se pronijela vijest da sam u ovoj akciji, ja poginuo.

PLBiH.ORG

WWW.PLBIH.ORG